

Anna Juola, Elsa Laine

Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Radiografian ja sädehoidon

tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

27.11.2014

Tekijät Otsikko Sivumäärä Aika	Anna Juola, Elsa Laine Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta 26 sivua + 2 liitettä 27.11.2014
Tutkinto	Röntgenhoitaja (AMK)
Koulutusohjelma	Metropolia Ammattikorkeakoulun radiografian ja sädehoidon tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Lehtori Anne Kangas Lehtori Marjo Mannila
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeen ja nykytilanteen selvittäminen röntgenosaston osastonhoitajien näkökulmasta. Työn tavoitteena oli tarjota Metropolia Ammattikorkeakoulun radiografian ja sädehoidon tutkinto-ohjelman käyttöön selvitys tulevaisuuden röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelun avuksi. Tässä opinnäytetyössä selvitetään osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta, röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestämisen perusteista ja röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanteesta.</p> <p>Teoreettinen viitekehys koostui lainsäädäntöön pohjautuvista täydennyskoulutussuosituksista ja täydennyskoulutuksen nykytilan tarkastelusta. Taustatietoa teorioille hankittiin täydennyskoulutusta ja ammattitaidon ylläpitämistä käsittelevistä teoksista ja tutkimuksista. Aihetta käsiteltiin röntgenosaston osastonhoitajien näkökulmasta.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin laadullisella tutkimusmenetelmällä. Aineisto kerättiin teemahaastattelun avulla kahdelta saman röntgenosaston osastonhoitajalta. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysimenetelmällä.</p> <p>Keskeisimmät tulokset käsittelivät röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen eri järjestäjätahoja, koulutusten sisältöä, organisoimista ja resursseja sekä tulevaisuuden kehitysideoita ja toiveita. Myös markkinoinnin ja eri tahojen yhteistyön merkitys nousi esille. Osastonhoitajat mielsivät röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen tehtäväksi parhaimmillaan röntgenhoitajien ammattitaidon kehittämisen yhä syvemmälle tai laajemmaksi. Tuloksissa painottui toive eri menetelmiä ja sisältöjä yhdistävästä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta. Täydennyskoulutuksen tavoite on aikaansaada kestävää hyötyä käytäntöön.</p> <p>Opinnäytetyötä voi hyödyntää röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelussa. Parhaassa tilanteessa työstä on hyötyä sekä työelämän röntgenhoitajien täydennyskoulutusta tarvitseville ammattilaisille että röntgenhoitajien täydennyskoulutusta järjestäville tahoille. Kehittämisideana tulevaisuudelle voisi olla osastonhoitajien ehdottama uuden toimintamallin kehittäminen verkkokurssien järjestämiseen ja opetukseen niin, että opit siirtyisivät työelämään paremmin.</p>	
Avainsanat	röntgenhoitaja, täydennyskoulutus, osastonhoitaja

Authors Title Number of Pages Date	Anna Juola, Elsa Laine The necessity of Radiographers' updating education: Visions of the head nurses 26 pages + 2 appendices 21 November 2014
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Helsinki Metropolia University of Applied Sciences Radiography and Radiotherapy
Instructors	Anne Kangas, Principal Lecturer Marjo Mannila, Principal Lecturer
<p>The purpose of this thesis is to investigate the necessity and the present state of radiographers updating education from the head nurses' point of view.</p> <p>The aim of this thesis is to offer a useful and compact report for the use of the degree program of Radiography and Radiotherapy to help organizing the updating education in the future. The research tasks are: What kind of necessity there is for radiographers updating education, Why updating education is organized and how is the present state of the updating education like from the head nurses point of view.</p> <p>The theoretical framework consists of the national recommendations for updating education and the inspection of the present state of updating education. The background information was obtained from the works and researches that pertained to maintaining professional skills. The subject is approached from perspective of the head nurses.</p> <p>The work was implemented as qualitative investigation. The material was collected using a theme interview from two head nurses of the same x- ray department. The material was analyzed using an inductive analysis method.</p> <p>The main results pertain to the different organizer parties of the radiographers updating education, the contents of the education, organizing, resources, and ideas and wishes for improving updating education in the future. Also the signification of marketing and co-operating between different organizing parties came up. The head nurses perceived the purpose of updating education at its best, to develop the professional skills of radiographers increasingly deeper or wider. In the results the wish for education combining different teaching methods and contents was emphasized. The aim of updating education is to accomplish sustainable benefit to practice. The results were examined and compared based on earlier works pertaining to subject.</p> <p>This thesis can be utilized for planning updating education. In the best situation this thesis is useful for both the radiographers that need updating education and the parties organizing updating education.</p> <p>A proposal for further study suggested by head nurses is to develop a new approach for organizing online courses and education so that knowledge would integrate better to working life.</p>	
Keywords	radiographer, updating education, head nurse

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävät	2
3	Röntgenhoitajien täydennyskoulutus	2
3.1	Suomen lainsäädäntö ja suositukset täydennyskoulutuksesta	3
3.2	Röntgenhoitajien elinikäinen oppiminen ja urakehitys	4
3.3	Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytila	5
4	Aikaisemmat tutkimukset ja selvitykset	5
5	Tutkimusmenetelmä	7
5.1	Aineiston keruu	7
5.2	Aineiston analysointi	8
5.3	Eettisyys	8
6	Tutkimustulokset	9
6.1	Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestämisen perusteista	9
6.2	Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanteesta	10
6.3	Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta	14
7	Tulosten tarkastelua	18
7.1	Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestämisen perusteita	18
7.2	Yhteistyö täydennyskoulutuksen järjestämisessä	19
7.3	Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen sisältö ja opetusmenetelmät	19
7.4	Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen organisointi ja resurssit	20
7.5	Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen oppien integroituminen ja kehittäminen	20
8	Pohdinta	21
8.1	Keskeisimmät tulokset	21
8.2	Luotettavuus	22
8.3	Tulosten merkitys ja kehittämis ehdotukset	24
8.4	Oma oppimisprosessi	24

Liitteet

Liite 1. Kysymykset teemahaastattelun tueksi

Liite 2. Kirje osastonhoitajille

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen tarpeen ja nykytilan selvittäminen pääkaupunkiseudulla röntgenosaston osastonhoitajien näkökulmasta. Aihe on tiiviisti kytköksissä röntgenhoitajien ammatilliseen urakehitykseen. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994 18 §) määrää jokaiselle terveydenhuollon piirissä työskentelevälle velvollisuus ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan ja perehtyä työtään koskeviin määräyksiin. Tähän työnantajan tulee tarjota edellytykset.

Korkeakoulutettujen täydenniskoulutus ei johda tutkintoon eikä ole tutkinnon osien ympärille rakennettua. Koulutuksia ei lueta automaattisesti hyväksi maisteriohjelmiin tai ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin. Täydenniskoulutukset ovat luonteeltaan työelämälähtöisiä. Ne pohjautuvat toimialakohtaisiin tai alueellisiin osaamistarpeisiin. (Haverinen ym. 2012:5.)

Opinnäytetyössä selvitetään osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien koulutustaustojen ja mielenkiinnon mukaisesta täydenniskoulutustarpeesta ja koulutuksen nykytilanteesta. Yleisesti osastonhoitajat ovat vastuussa osastonsa hoitajien täydenniskoulutuksesta (Sairaanhoitaja 2006:7). He käyvät kehityskeskusteluita yksittäisten röntgenhoitajien kanssa, joten heillä on parhaiten tiedossa röntgenhoitajien täydenniskoulutustarve omalla osastollaan. Tarkastellessa suuren ja monipuolisen röntgenosaston täydenniskoulutustarvetta saadaan aineiston analyttisen tarkastelun myötä hyödyllinen selvitys Metropolia Ammattikorkeakoulun lähialueen röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen tarpeesta.

Opinnäytetyössä analysoidun aineiston lähteenä toimi erään Uudenmaan sairaalan suuren röntgenosaston kaksi osastonhoitajaa. Heitä haastateltiin röntgenhoitajien täydenniskoulutusteemasta tätä opinnäytetyötä varten. Aineiston tuloksia tutkittiin vertaamalla niitä aiempaan aiheesta tuotettuun tietoon.

Opinnäytetyön tuloksista hyötyvät röntgenhoitajien täydenniskoulutusta suunnittelevat tahot, kuten opinnäytetyön tilannut Metropolia Ammattikorkeakoulu, työelämän röntgenhoitajat sekä koulutusta organisoivat osastonhoitajat. Opinnäytetyötä varten kerätyn ai-

neiston sisältämän tiedon ansiosta pystytään järjestämään paremmin tarpeita vastaavaa, täsmällisempää, resurssien käytön suhteen tehokkaampaa sekä hyödyllisempää röntgenhoitajien täydennyskoulutusta.

2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävät

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen tarvetta ja nykytilannetta röntgenosaston osastonhoitajien käsitysten pohjalta laadullisen tutkimuksen menetelmin. Tarkastelemalla monipuolisen röntgenosaston täydennyskoulutustarpeita ja toiveita on mahdollista saada aiheesta yleistettävää informaatiota. Tämä informaatio on tärkeää röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelussa Metropolia Ammattikorkeakoululle.

Opinnäytetyön tavoite on tarjota Metropolia Ammattikorkeakoulun radiografian ja sädehoidon tutkinto-ohjelman käyttöön selvitys tulevaisuuden röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelun avuksi.

Tutkimustehtävät ovat:

- 1: Miksi röntgenhoitajien täydennyskoulutusta järjestetään osastonhoitajien näkökulmasta?
- 2: Millainen on röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanne osastonhoitajien näkökulmasta?
- 3: Minkälaiselle röntgenhoitajien täydennyskoulutukselle on tarvetta osastonhoitajien näkökulmasta?

3 Röntgenhoitajien täydennyskoulutus

Täydennyskoulutuksella tarkoitetaan puhekielessä muun muassa kaikkia seuraavista: henkilöstökoulutus, työpaikkakoulutus, ammatillinen aikuiskoulutus, lisäkoulutus, jatkokoulutus, uudelleen koulutus, työyhteisön kehittämiskoulutus ja henkilöstön kehittämiskoulutus. Täydennyskoulutuksessa painotetaan usein yksilön näkökulmaa, kuten yksilön omaehtoista halua kehittyä ammatissaan ja motivaatiota hakeutua koulutukseen. (Korte 1997: 12–13.)

3.1 Suomen lainsäädäntö ja suositukset täydennyskoulutuksesta

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994 § 18) määrää jokaiselle terveydenhuollon piirissä työskentelevälle velvollisuus ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan ja perehtyä työtään koskeviin määräyksiin. Tähän työnantajan tulee tarjota edellytykset. (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 § 18.)

Yhtenä tietoperustana käytettiin Suomen röntgenhoitajaliiton valmistelemaa suositusta (2008:3) koskien röntgenhoitajien täydennyskoulutusta. Suosituksen tarkoituksena on palvella liiton jäsenistöä sekä selkeyttää täydennyskoulutuksen suunnittelua, toteutusta ja erityisesti sen arviointia. Suosituksen taustalla ovat ”Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetus 423/2000 säteilyn lääketieteellisestä käytöstä”, Säteilyturvakeskuksen ST-ohje 1.7 ”Säteilysuojelukoulutus terveydenhuollossa” sekä STM:n ”Terveydenhuollon täydennyskoulutussuositus”.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus säteilyn lääketieteellisestä käytöstä (423/2000 § 27) määrää, että säteilysuojelu on sisällytettävä täydennyskoulutuksen osaksi tarkoituksenmukaisella tavalla säteilyn lääketieteelliseen käyttöön osallistuvien henkilöiden ammatillista täydennyskoulutusta järjestettäessä. On varmistettava, että käyttöimintaan osallistuvat saavat riittävän perehdyttämiskoulutuksen uudenlaista tutkimus- tai hoitomenetelmää tai uutta radiologista laitetta käyttöön otettaessa. Säteilyturvakeskus vahvistaa täydennyskoulutuksen sisältöä koskevat vaatimukset säteilysuojelun osalta. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus säteilyn lääketieteellisestä käytöstä 423/2000 § 27.)

Ammatillista röntgenhoitajien täydennyskoulutusta työntekijää kohden on järjestettävä 5-8 päivää vuodessa (Suomen röntgenhoitajaliitto ry 2008:5). Viiden vuoden aikana röntgenhoitajalla on velvollisuus hankkia itselleen täydennyskoulutusta opintoviikon verran eli 40 tuntia. Säteilyturvallisuuden liittyviä erikoispiirteitä pitäisi painottaa tässä koulutuksessa. Tällaisia asioita ovat säädösten ja lakien muutokset, säteilysuojelun kertaus, muut alaa koskevat muutokset ja viimeisin tieto säteilyn haittavaikutuksista. Opiskelluista täydennyskoulutuksista on saatava todistus. (Säteilyturvakeskus 2003:8,12.) Säteilyturvakeskus seuraa röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen toteutumista käyttöpaikkojen tarkastusten yhteydessä (Hallinen - Pirinen 2013: 12- 13).

3.2 Röntgenhoitajien elinikäinen oppiminen ja urakehitys

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksella tuetaan työntekijöiden elinikäistä oppimista ja ammatillista kehitystä, jotka puolestaan ovat edellytyksiä ammattitaidon ylläpitämiselle. Ammattitaidon voidaan nähdä koostuvan yleissivistyksestä, ammatillisesta sivistyksestä, ammatillisesta asiantuntemuksesta, ammatillisesta identiteetistä ja ammattipraktiksesta, jolla tarkoitetaan ammatillisen työn ehtojen hallintaa. (Korte 1997: 6-7)

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen tarpeellisuus perustuu lakisäädösten lisäksi tosiasiassa, että hoitotyössä on monia ajan myötä muuttuvia tekijöitä, joiden hallitseminen vaatii perehtymistä. Esimerkiksi lääketiede, teknologia, työtehtävät ja potilasaines muuntuvat kuvantamisen ja sädehoidon ammattilaisten työssä (Kuvio 1). Aiheeseen perehtyessä päätyy yleiseen johtopäätökseen, että tietojen ja taitojen ajan tasalla pitäminen vaatii röntgenhoitajien säännöllistä täydennyskoulutusta. (Hilden 2002: 26–30.)

Kuvio 1. Hoitotyön muuttumiseen vaikuttavia tekijöitä (Hildén 2002:27).

Ammattitaidon ylläpitäminen on olennainen osa röntgenhoitajan ammattia. Suomen röntgenhoitajaliitto ry:n kanta aiheesta on, että ”täydennyskoulutuksen suunnittelu, seuranta ja arviointi ovat tärkeitä yksittäisen työntekijän osaamisen ja urakehityksen kannalta, kuin myös tulosyksiköiden ja koko toimintayksikön osaamisen kehittämisessä ja itseohjautuvuudessa”. (Suomen röntgenhoitajaliitto ry 2008:4.) Työelämäyhteyksistä on käynyt ilmi, että moniosaajien lisäksi tarvitaan eri kuvantamismenetelmien syväosaajia; röntgenhoitajia, jotka erikoistuvat täydennyskoulutuksen myötä tiettyyn modaaliteettiin, sen käytön ja toiminnan eri osa-alueisiin.

3.3 Röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen nykytila

Täydenniskoulutustarpeita selvittäessä on olennaista tietää koulutuksen nykytilanteesta. Tällä hetkellä röntgenhoitajien täydenniskoulutusta tarjoavat Suomen Röntgenhoitajaliitto ry ja Suomen säteilyturvakeskus. Tarpeen mukaan röntgenhoitajien täydenniskoulutusta tarjoavat monet radiografiaa ja sädehoitoa opettavat ammattikorkeakoulut:

- Oulun AMK (Oulun Ammattikorkeakoulu OAMK 2014)
- Tampereen AMK (Tampereen ammattikorkeakoulu TAMK 2014)
- Savonia (Savonia-Ammattikorkeakoulu 2014)
- Turun AMK (Turun Ammattikorkeakoulu 2014)
- Metropolia AMK (Metropolia Ammattikorkeakoulu 2014)

Vaasan AMK Novia ei tarjoa röntgenhoitajien täydenniskoulutusta, mutta tekee tiivistä yhteistyötä Elinikäisen oppimisen keskuksen (Centret för livslångt lärande, CLL) kanssa täydenniskoulutuksen tarjoamiseksi ruotsinkieliselle väestölle (Centret för livslångt lärande 2014). Sairaanhoidopiirit tarjoavat sisäisiä koulutuksia työntekijöilleen sekä Tehy tarjoaa täydenniskoulutusta, joka ei useimmiten ole suoranaisesti röntgenhoitajille suunnattua (Tehy ry 2014). Näistä luetelluista palveluntarjoajista ammattikorkeakoulut tarjoavat osallistujille opintopisteitä ja vankkaa pedagogista osaamista.

Vallitseva tilanne on kilpailutilanne eli suurin osa eri tahoista ei varsinaisesti tee yhteistyötä toistensa osaamista hyödyntäen koulutustarjonnan kehittämisen suhteen. Tahot pyrkivät erottumaan toisistaan ja markkinoimaan omaa asiantuntemustaan. Tilanne voisi olla toisenlainen, mikäli eri tahot tekisivät aktiivisemmin yhteistyötä röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen järjestämisessä alan kehittämiseksi.

4 Aikaisemmat tutkimukset ja selvitykset

Lähteiden haun apuna käytettiin muun muassa muutamaa Theseuksesta löytyvää aihetta sivuavaa Metropolia Ammattikorkeakoulussa toteutettua opinnäytetyötä: Salmela, Sanna (2012), Bioanalytikkojen/ laboratoriohoitajien täydenniskoulutustarvekartoitus, YAMK Opinnäytetyö, sekä Hyppänen, Teemu - Pitkänen, Sini (2012), Röntgenhoitajien lääkehoitokoulutus: valtakunnallinen kartoitus täydenniskoulutuksesta.

Aarnio, Antti (2005:3) selvitys, Täydennyskoulutus terveydenhuollossa, tarkastelee terveydenhuollon täydennyskoulutuksen suunnittelua, toteuttamista ja seurantaan vuosina 2003 ja 2004 ilmestyneiden lakimuutosten pohjalta. Selvitys toteutettiin lomakekyselynä osastonhoitajille ja ylihoitajille. Selvityksestä löytyy hyödyllisiä osastonhoitajien näkökulmia täydennyskoulutukseen liittyvistä asioista. Tämän lisäksi teoksessa esitetään Tehyn näkemykset toimivan täydennyskoulutuksen kehittämiseksi. Tutkimuksista käy ilmi, että täydennyskoulutuksesta ollaan kiinnostuneita, mutta käytännössä resurssien rajallisuus muodostuu toisinaan osallistumisen esteeksi.

Korte, Ritva (1997: 1-3) selvitys perehtyy täydennyskoulutuksen silloiseen nykytilaan ja kehittämistarpeisiin. Tässä on määrällisen tutkimuksen keinoin lähestytty aihetta.

Lehtinen, Erno ym. (2012: 21,21, 24) KYTKÖS-hankeeseen pohjautuvassa Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa asiantuntevalle täydennyskoulutukselle todetaan olevan runsaasti tarvetta. Raportissa painotetaan huippuasiantuntijuuden ylläpitämisen tarvetta yleisen tason ylläpitämisen rinnalla. Lisäksi korostetaan julkisten varojen tarkoituksenmukaisempaa suuntaamista ja tarvetta luoda toimivia kannustimia korkeakoulutettujen osallistumiseksi jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Hildén, Raija (2002: 26- 30) teos pureutuu ammatillisuuteen ja yksityiskohtaisesti siihen vaikuttaviin tekijöihin, kuten työyhteisön resurssien, koulutuksen ja pätevyyden merkitykseen.

Kuoppamäki, Ritva (2008: 141) Ammattikorkeakoulun erikoistumisopinnot asiantuntijuiden kehittäjänä on opinnäytetyölle hyötyä. Väitöskirjassaan hän on laatinut suosituksen laadukkaiden ja vaikuttavien erikoistumisopintojen suunnittelulle ja toteutukselle.

Haverinen, Katriina ym. (2012: 5) Futurex-hankeeseen (Futurex – Future Experts) pohjautuva Opas korkeakoulujen työelämälähtöisen täydennyskoulutuksen järjestäjille tarjoaa tälle opinnäytetyölle hyödyllistä taustatietoa täydennyskoulutuksen järjestäjien näkökulmasta. Oppaassa esitellään toimivia käytäntöjä koulutusten toteuttamiseen sekä tutkitaan korkeakoulututkimuksen jälkeisten koulutusmallien toimivuutta ja kriittisiä menestystekijöitä.

Kettunen, Eero (2013: 28) Yhdessä korkeatasoista säteilyturvallisuutta, Radiografia-lehden artikkeli käsittelee alan kehitystä ja tulevaisuuden näkymiä sekä opintojen kehittämistä, jotka liittyvät keskeisesti röntgenhoitajien täydennyskoulutusaiheeseen. Tekstissä nousee esille Säteilyturvakeskuksen kehittämisen ja toiminnan painopisteet.

Näissä teoksissa yhteisenä tekijänä on täydennyskoulutus, joka nähdään tarpeellisena osana ammattitaidon ylläpitämistä. Aihetta lähestyttiin eri näkökulmista. Useissa teksteissä käsiteltiin ammatillisuutta ja sen kehittämistä ja ylläpitämistä. Myös täydennyskoulutuksen resurssien merkitys nousi esille töiden tuloksissa. Osasta lähteistä saatiin yksityiskohtaista tietoa aiheeseen liittyvän tutkimuksen toteuttamisesta.

5 Tutkimusmenetelmä

5.1 Aineiston keruu

Tutkimustehtävät ovat: Miksi röntgenhoitajien täydennyskoulutusta järjestetään, millainen on röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanne osastonhoitajien näkökulmasta, sekä minkälaiselle röntgenhoitajien täydennyskoulutukselle on tarvetta osastonhoitajien näkökulmasta. Aineistonkeruumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu, sillä aineistoksi haluttiin avoimia ja laajoja vastauksia. Haastattelu valittiin myös sen tehokkuuden, edullisuuden sekä syvällistä tietoa tarjoavan menetelmän vuoksi. Teemahaastattelu on keskustelua, jolle on päätetty teema ja tarkoitus etukäteen. Haastattelijan on tärkeää pitää haastattelun rakenne ja sisältö hallinnassa. Etukäteen valitut teoreettiseen perustaan sidoksissa olevat teemat ja avustavat kysymykset (Liite 2) sitovat aineiston käsiteltäviin tutkimustehtäviin. (Virsta – Virtual statistics 2014.)

Tämän opinnäytetyön laadullinen (kvalitatiivinen) aineisto on kerätty Metropolia Ammattikorkeakoulun Ruskeasuon toimipisteen läheisyydessä sijaitsevan suuren röntgenosaston kahdelta osastonhoitajalta haastattelemalla heitä yhdessä. Sairaala on yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa täydennyskoulutuksen ja opiskelijoiden työharjoitteluiden kautta. Kvalitatiivisen selvityksen luotettavuuden kannalta vastaajien määrä ei ole olennainen. Vastaajien huolellisella valitsemisella voidaan parantaa aineistosta saatavan tiedon yleistettävyyttä. Valittujen osastonhoitajien voi olettaa osaavan vastata suuntaa antavasti suuremman joukon näkemysten mukaisesti.

Toteutettu teemahaastattelu kesti puoli tuntia. Haastattelua tuettiin etukäteen valituilla syventävillä kysymyksillä. Haastateltavien annettiin vastata vapaasti ja niin laajasti kuin halusivat. Haastattelu äänitettiin ja litteroitiin tekstimuotoon.

Röntgenhoitajien täydennyskoulutusselvitykseen tarvittavan aineiston analysoinnissa käytettiin induktiivisen päättelyn menetelmää. Induktio merkitsee yksittäisestä yleiseen etenemistä. Pyritään yleistykseen yksittäisten tapausten kautta. Menetelmä on aineistolähtöinen. (Kananen 2008: 20, 90- 92.) Aihetta lähestytään avoimesti pyrkien välttämään omien näkemysten näkymistä opinnäytetyössä.

5.2 Aineiston analysointi

Analysoinnin helpottamiseksi haastatteluaineisto pelkistettiin. Pelkistyksen perusteella tekstistä poimittiin keskeisimpiä käsitteitä, jotka nimettiin alaluokiksi. Samankaltaiset alaluokat yhdistettiin omiin yläluokkiinsa, joista muodostui yksi iso pääluokka. Näiden perusteella tulokset voitiin esittää jäsennellyssä muodossa. (Lampi 2014.)

PRIMÄÄRI AINEISTO	PELKISTETTY AINEISTO	ALALUOKAT	YLÄLUOKAT	PÄÄLUOKKA
Elikä me tehdään opinnäytetyötä tästä missä keskeinen tutkimustehtävä on että millaista täydennyskoulutusta röntgenhoitajat tarvitsevat. Herääks teissä heti jotain ensireaktiota? No ainakin sellanen että tarvitaan. että on niinkun selkeesti tarpeita olemassa.	Täydennyskoulutus ta tarvitaan. Tarpeita on selkeästi olemassa.	Tarve täydennyskoulutukselle	Järjestämisen perusteet	Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta

Kuvio 2. Ote tämän opinnäytetyön aineiston analyysistä.

5.3 Eettisyys

Opinnäytetyötä tehdessä pyrittiin toimimaan eettisesti ja luotettavasti. Tietoa haettiin luotettavista lähteistä, jotka merkittiin lähdeluetteloon sekä tekstiin asianmukaisesti. Opinnäytetyön haastatteluaineiston keräämistä varten on hankittu tutkimuslupa Helsinki-Uudenmaan Sairaanhoidopiiriltä.

Yhteistyö osastonhoitajien kanssa edellyttää vaitiolovelvollisuutta liittyen henkilötietoihin ja muihin osastoa koskeviin yksityiskohtaisiin tietoihin, joita heidän kauttaan saatiin. Osastonhoitajille suunnatussa sähköpostiviestissä esiteltiin opinnäytetyön tarkoitus ja haastatteluun osallistumisen vapaaehtoisuus. Aineistoa varten ei tarvittu henkilökohtaisia tietoja, kuten esimerkiksi nimeä tai työnantajaa. Kaikki opinnäytetyötä varten saadut yhteystiedot hävitettiin analysoinnin jälkeen.

6 Tutkimustulokset

Opinnäytetyön alkuperäinen tutkimustehtävä oli, minkälaiselle röntgenhoitajien täydennyskoulutukselle on tarvetta osastonhoitajien näkökulmasta. Tulosten analysoinnin yhteydessä tutkimustehtäväksi lisättiin, miksi röntgenhoitajien täydennyskoulutusta järjestetään ja millainen on röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanne osastonhoitajien näkökulmasta.

Toteutetusta haastattelusta nousi esille keskeisinä teemoina röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen eri järjestäjätahot ja heidän koulutustensa sisällöt, röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen organisoiminen ja resurssit sekä tulevaisuuden kehitysideat ja toiveet. Myös toimivan röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen markkinoinnin merkitys nousi esille. Osastonhoitajat mielsivät täydennyskoulutuksen tehtäväksi parhaimmillaan röntgenhoitajien ammattitaidon kehittämisen yhä syvemmälle tai laajemmaksi. Alla esitetyt tulokset on saatu osastonhoitajien teemahaastattelusta induktiivisen sisällönanalyysin menetelmällä.

6.1 Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestämisen perusteista

Osastonhoitajille tehdyssä haastattelussa painottui monessa yhteydessä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen tarve ja tärkeys. Syventävän ja laadukkaan koulutuksen järjestäminen nähtiin todella tärkeänä. Se edistää elinikäistä oppimista. Radiografian ala muuttuu valtavasti jatkuvasti, joten tarvitaan henkilökuntaa, joka osaa todella syvällisesti jonkun alueen. Suunnilleen viiden vuoden aikana syventävien opintojen tarve on tullut yhä konkreettisemmaksi. Röntgenhoitajat tekevät aikaisempaa enemmän itsenäisiä päätöksiä työssään. Tämän päätöksenteon turvaamiseksi he tarvitsevat lisäkoulutusta. Röntgenhoitajan on osattava arvioida potilaan hoitotarve ja osattava reagoida siihen, milloin lääkäri on kutsuttava paikalle.

”...Ja se olis tietysti kauheen hyvä et sellasta syventävää, laadukasta koulutusta järjestettäis, koska tää ala on sellanen kuitenkin että tää muuttuu valtavasti koko ajan niin, niin niin me tarvitaan niinkun sellasia, jotka todella niinkun hallitsee syvällisesti jonkun tietyn alueen, tutkimukset ja toimenpiteet, sit me tarvitaan niin kun sellasia ihmisiä, jotka pystyy hallitsemaan niinkun laaja- alaisesti ja toimimaan päivystystoiminnassa.”

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta on oltava hyötyä yksittäiselle koulutautujalle ja mahdollisesti koko työyhteisölle. Yksi röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen tavoite on saada koulutustieto integroitumaan työelämän käytäntöön eli kurssien tarkoitus on palvella työelämää ja ammattikuntaa. Koulutuksesta on tavoite saada kestävä hyötyä käytäntöön. Haastattelussa yhdeksi täydennyskoulutuksen eduksi mainittiin myös eri ammattiryhmien työntekijöiden yhteistyön kehittyminen yhteisen koulutuksen myötä.

Röntgenhoitajien täydennyskoulutusta tarvitaan mahdollistamaan syväosaamisen ja laaja-alaisen osaamisen kehittyminen radiografian alalla. Sekä syväosaajia että moniosaajia tarvitaan. Jos esimerkiksi tietokonetomografia- tai magneettikuvantamisessa haluaa kehittyä syväosaajaksi, on oltava hyvä ymmärrys anatomiasta, kuvista ja itse tutkimuksesta. Laaja-alaista osaamista tarvitaan puolestaan päivystystoiminnassa.

6.2 Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanteesta

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestäjätahot ja koulutusten sisältö

Haastattelussa täydennyskoulutuksen järjestäjiksi mainittiin Metropolia Ammattikorkeakoulu, HUS-konserni, HUS-kuvantaminen sekä yrityksiä ja järjestöjä, kuten Röntgenhoitajaliitto ry, laitevalmistajayritykset ja Talentum Oyj. HUS: n sisäisen koulutuksen järjestäjiä ovat esimerkiksi radiologit ja eri osa- alueiden vastaavat henkilöt, kuten ensiapuvastaavat.

Lisäksi on kansainvälisiä koulutuskonferensseja, joihin halukkaiden on mahdollisuus osallistua. Osa kansainvälisten koulutusten sisällöistä on suoraan röntgenhoitajille ja osa radiologeille tarkoitettua, kuten ESR:ssä (European Congress of Radiology). Erityisesti magneettikuvantamiseen ja angiografiaan liittyviä kansainvälisiä konferensseja järjestetään vuosittain.

”Kyllä elikkä ihan näitä kongresseja mitkä on niinkun radiologien pääsääntöisesti radiologeille suunnattuja, mutta niissä on sit myöskin röntgenhoitajille ohjelma.”

”Ja sit tietenkkin taas angio ja magneetti on semmosia et pitää olla sit tietenkkin sen alan osaamista täällä meillä. Mut et kaikilla on mahdollisuus myös niihin kansainvälisiin koulutuksiin osallistua.”

Osa koulutusten sisällöistä on teemoiltaan yleisluontoisia ja osa spesifisempää ja vain röntgenhoitajille suunnattuja. Parhaiten ammattikuntaa palvelevat suoraan röntgenhoitajille tarkoitettut koulutukset, joita on tarjolla haastateltavien mukaan ”melko paljon”. Röntgenhoitajien täydennyskoulutusta on erikseen eri modaliteeteista. Vaikka täydennyskoulutuksen järjestäjiä on useita, eivät röntgenhoitajan ammatilliset tarpeet ja sen hetkinen koulutustarjonta aina kohtaa.

HUS järjestää laajasti kaikenlaista yleistä koulutusta työntekijöilleen. Se on harvoin vain tietyille ammattiryhmälle kohdistettua. Tällaista koulutusta haetaan yritysten ja järjestöjen kautta. Tällä hetkellä koulutusta on jatkuvasti muun muassa turvallisuudesta, ensiavusta, työsuojelusta, IV- lääkehoidosta, tietotekniikasta sekä pienimuotoisesti säteilysuojelusta ja laadunvarmistuksesta fyysikoiden ja radiologien avustuksella.

”Turvallisuuteen liittyviä koulutuksia meillä on koko ajan meneillään, ja siten täällä yksikön sisällä järjestetään ensiapukoulutusta eli meil on niin sanottuja ensiapuvastaavia, jotka itse kouluttautuvat niin kun HUS:n yleisissä koulutuksissa ja sit he pitävät täällä henkilökunnalle.”

HUS: n konsernissa pyritään tällä hetkellä kehittämään sisäistä koulutusta ”Lean- menetelmällä”, jossa muokataan HUS: n tutkimus-, toimenpide- ja ajanvarausprosesseja niin, että HUS: n työ olisi mahdollisimman tuottavaa. Turhat prosessien osat pyritään karsimaan pois, ja hoitoketjua pyritään kehittämään joustavaksi ja hyväksi ajanvarauksesta lausunnon saamiseen asti. HUS: n työntekijöillä on käytössään LOVe- verkkoympäristö, jossa he käyvät esimerkiksi IV- lääkehoidon ja mahdollisesti uusien järjestelmien koulutuksen.

”Koko HUS:n konsernissahan on tota niin niin tää Lean, elikkä tota niin niin se tarkoittaa sitä että, niinkun me viilataan meidän tutkimus- ja toimenpideprosesseja, ajanvarausprosesseja sellasiks niin että tää meidän työ olis mahdollisimman niinkun tuottavaa ja sitte ei tehtäs niinku sellasia niin sanottuja turhia asioita että ne jäis pois ja sit et se hoitoketju niinku sieltä ajanvarauksesta sitte sinne lausuntoon asti olis niinkun joustava ja ja hyvä.”

Metropolia Ammattikorkeakoulun tarjoamaa röntgenhoitajien täydennyskoulutusta työelämän röntgenhoitajille tarvitaan. Metropolia Ammattikorkeakoulu pystyy tarjoamaan spesifisempää röntgenhoitajien täydennyskoulutusta.

"Varmaan siis tarvitaan Metropoliankin omaa ja varsinkin kun Metropolia pystyy sellast spesifimpää tarjoamaan, et se ei oo sellast yleistä."

Metropolia Ammattikorkeakoulun röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta haastateltavat mainitsivat magneettifysiikkakoulutuksen, hammasradiologian ja varjoainekoulutuksen, joihin henkilökunta on osallistunut.

Yritysten ja järjestöjen kautta haetaan röntgenhoitajille kohdistettua koulutusta. Laittevalmistajayritysten koulutukset liittyvät yleensä heidän valmistamiinsa laitteisiin sekä tekniikan kehitykseen. Röntgenhoitajaliiton koulutukset ovat pääasiassa "suoranaisia" osastonhoitajien mukaan. On myös yleisluontoisia koulutustapahtumia, kuten Suomen Radiologiyhdistyksen (SRY) ja Säteilyturvakeskuksen (STUK) Sädeturvapäivät.

"HUS on tietysti niin iso organisaatio niin se järjestää aika laajasti kaikenlaista koulutusta. Mutta sitten taas... että se olis kohdistettu just niinkun röntgenhoitajille, taas ihan sellasta ei oo, että sitä haetaan järjestöiltä ja yritysten kautta."

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen organisointi

HUS:ssa koulutuksen järjestäminen osaston työntekijälle on yksikön vastuulla. Koulutusmäärärahat määritellään vuodeksi kerrallaan. Määrärahoille on anottava käyttötarkoitus, jota varten tehdään puolivuositain koulutussuunnitelma siitä, mihin koulutuksiin kukakin lähtee.

"...Koulutusmäärärahat määritelty aina vuodeksi kerrallaan, ja tota niin, siten kun meillä on ne määrärahat niin joka tapauksessa meidän pitää kuitenkin sitten anoa ne aina, niitten käyttötarkotus ja sitä varten me tehdään puolivuositain semmonen koulutussuunnittelu."

Haastateltavien yksikössä yksi osastonhoitaja vastaa perusradiologiaan, TT:n ja ultraääneen liittyvän täydennyskoulutuksen suunnittelusta, yksi apulaisosastonhoitaja vastaa magneettiin liittyvistä koulutuksista ja toinen angiografioihin liittyvistä. Toinen osastonhoitaja kokoaa ne yhteen ja katsoo että budjetti riittää.

Hyvät ajankohdat röntgenhoitajien täydennyskoulutuksille ovat syksy ja kevät. Tieto koulutuksista on hyvä saada riittävän ajoissa. HUS: n ensisijainen tehtävä on ylläpitää sairaaloiden toiminta, joten lyhyellä varoitusajalla on todella vaikea järjestää henkilökuntaa täydennyskoulutuksiin. HUS: n koulutukset suunnitellaan yleensä puoli vuotta eteenpäin.

Esimerkiksi kevään koulutuksien ensimmäisiä tietoja aloitetaan julkaisemaan suunnitteen marraskuussa. Tulevista koulutuksista tiedotetaan röntgenhoitajia puolen vuoden välein.

”...Syksyn koulutukset olis niinkun hyvissä ajoin niinku loppukeväällä tiedossa ja sitte taas kevään koulutukset niinku hyvissä ajoin syksyllä tiedossa, niin silloin siihen pystys niinku hyvin varautumaan.”

Henkilökunnalta edellytetään omaa aktiivisuutta koulutustarjonnan seuraamisessa. Osastonhoitajalle ilmoitetaan kiinnostuksesta johonkin koulutukseen. Joskus kaikki hakukkaat pääsevät lähtemään tiettyyn koulutukseen, mutta aina kaikkia ei voida lähettää. Yksi syy on budjetti. Toinen syy on, että osastolle on jäätävä työntekijöitä koulutuksen ajaksi.

”...Puol vuosittain laitetaan vähän sellasta tietoo et mitä ois tulossa mutta edellytetään kyllä henkilökunnalta omaakin aktiivisuutta, et pitää itse kattoo mitä on. Ja sit voi meille ilmottautuu et on kiinnostunut ja sit ehkä jopa kaikki pääsee lähtemään, mutta et aina ei kaikki voi lähtee just et kaikkii ei voida lähettää. Toinen syy on se raha, ja toinen syy on se et meille tarvii jäädä tänne työntekijöitä...”

Rahoitus menee HUS: n koulutusbudjetista. Koulutusmäärärahat ovat osastonhoitajien mukaan tällä hetkellä ”erinomaisen hyvät” HUS kuvantamisen radiologian puolella. Työntekijälle ei hoitajapuolella jää itselleen kustannuksia. Röntgenhoitajien täydennyskoulutukseen pääsy ei ole HUS:lla rahasta kiinni. Kuitenkin pienemmissä yksiköissä täydennyskoulutusmäärärahat voivat jäädä pieniksi, sillä ne lasketaan henkilökunnan määrän mukaan.

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen opetusmenetelmät

Koulutuspaikan ja järjestämistavan sopivuus riippuu koulutuksesta. Verkkokurssit ovat nykyisin suosittuja ja niitä pyritään hyödyntämään. Luentotyyppejä opintoja on tällä hetkellä melko paljon. Jotkut kurssit sisältävät opetuksen lisäksi omaehtoista opiskelua tai kirjallisen työn tuottamista. Kurssin oppeja voisi kerrata kurssin jälkeenkin työpaikalla.

”Varmaan luentotyyppejä on aika paljon.”

”Kyllä, joo. Niit on kyllä. Mut jotain mitä on ollu verkossa niin kyllä sitä saa vähän niin kun kalastella että saa sinne jonkun niinkun innostumaan.”

Yksiköillä on myös omia ammatillisia kokoontumisia, ”miitinkejä”. Ne voivat sisältää hyviä oppimismahdollisuuksia ja ammattiin liittyviä asioita, mutta ne on tarkoitettu ensisijaisesti

lääkäreille ja erikoistuville lääkäreille. Kaikki aiheet eivät ole hoitajille tarpeellisia. Lisäksi alalla järjestetään runsaasti konferensseja ja suuria vuosittaisia kokoontumisia, niin ulkomailla kuin kotimaassakin.

Röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen valitseminen

Kursseille osallistumismotiiveissa on yksilökohtaisia eroja. Päätös siitä, kuka voi lähteä tiettyyn koulutukseen voidaan tehdä tarkistamalla, kuka on ollut viimeksi missäkin ja kuka mitään tarvitsee. Kehityskeskusteluissa keskustellaan jokaisen omista ammatillisista tarpeista. Aina koulutustarjonta ja työntekijän tarpeet eivät kohtaa.

”Kyllä kehityskeskusteluissa tietysti niistä jokasen niinkun omista tarpeista niin kun keskustellaan. Ainahan ei sit kohtaa ne tarpeet ja sit se et mitä koulutusta on niin kun tarjolla.”

Luultavasti röntgenhoitajat etsivät koulutuksia internetistä, jos tietävät koulutusorganisaatioita, joilla voisi olla tarjottavaa. Henkilökunnalta edellytetään omaa aktiivisuutta koulutustarjonnan seuraamisessa. Osastonhoitajalle ilmoitetaan kiinnostuksesta johonkin koulutukseen. Hän arvioi onko koulutus alan koulutusta ja onko siitä hyötyä kouluttautujalle ja mahdollisesti koko työyhteisölle. Haastateltavien mukaan osallistumista rajoittaa, jos kurssi sisältää paljon omaehtoista opiskelua koulutuksen ja työpäivän lisäksi.

”Jos on niinkun kovin paljon siihen kurssiin liittyy sitä omaehtoista opiskelua sen koulutuksen ja työpäivän lisäksi niin niin se myöskin rajoittaa sitä osallistumista.”

6.3 Osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydenniskoulutustarpeesta

Osastonhoitajien toiveita röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen sisällölle

Osastonhoitajat toivoivat mahdollisiksi kurssien sisällöiksi diagnostiikkaa ja kuvien katselua. Tällaisilla kursseilla voisi katsella esimerkiksi tomografia- tai natiiviröntgenkuvia, niiden diagnostiikkaa ja kuvaustekniikan vaikutusta kuviin.

Anatomia on aina ajankohtainen röntgenhoitajien täydenniskoulutuksen aihe. Sitä ei kuitenkaan haluttu järjestettävän erikseen, vaan yhdistettynä toiseen kurssiin. Esimerkiksi anatomian ja kuvien diagnostiikan yhdistävä kurssi voisi olla haastateltavien mielestä kiinnostava ja hyödyllinen.

”Anatomiasta nii se on niinku, sitä ei oo varmaan niinku koskaan niinku liikaa, että tuntuu että myöskin niinku tuolla leikekuvantamisen puolella, nii TT:ssä ja magneetissa niin voi tulla niinku sanotaanko syväosaajaks sille alueelle, nii pitää olla aika hyvä ymmärrys siitä anatomiasta, että ymmärtää mitä siellä pitää näkyä ja mitä tutkitaan. Et se on semmonen aika yleistoive mikä on aina. Mut siihen ois hyvä varmaan yhdistää juuri jotain, ettei se ois pelkkää anatomiaa.”

Syventävää koulutusta tarvitaan erityisesti magneetti- ja TT- tutkimuksista, sairauksien luonteen ja tutkimuskohteiden tunnistamisesta, kuvien tulkinnasta, hyvän kuvan kriteereistä sekä erilaisten toimenpide- ja tutkimustilanteiden valmiuksien osaamisesta. Kurssi EKG- käyrän tulkitsemisesta olisi myös hyödyllinen.

Tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan yhä enemmän erilaista turvallisuuskoulutusta liittyen magneettitutkimuksiin, potilasturvallisuuteen, kuten lääketurvallisuuteen, hygieniaan ja tietosuojaan, sekä henkilöstöturvallisuuteen. Tällä hetkellä HUS itse järjestää turvallisuuskoulutusta riittävästi omalle henkilökunnalleen.

Muulta henkilökunnalta kysyttäessä tarpeellisesta röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta mainittiin perustietotekniikan koulutus. Osastonhoitaja ei kuitenkaan usko, että tätä enempää tarvitaan ainakaan Metropolia Ammattikorkeakoulun osalta, sillä tällä hetkellä sitä on hyvin järjestetty HUS: n puolelta. Yleisesti tietotekniikan täydennyskoulutuksia kuitenkin tarvitaan.

Osastonhoitajien kehittämis ehdotuksia röntgenhoitajien täydennyskoulutukselle

Koulutuksen kehittäminen ja suunnittelu riippuu koulutuksesta. Tulevat koulutukset voisivat sisältää sekä luentomuotoista koulutusta että jotakin toisenlaista työskentelyä, kuten verkkotyöskentelyä tai käytännön tehtävien tekemistä työpaikalla. Pelkistä luentokoulutuksista ja paljon vaikeaa teoriaa sisältävistä koulutuksista on kaikista vaikeinta viedä oppeja käytäntöön. Koulutuksia voisi parantaa niin, että koulutukseen kuuluisi aiheesta työpaikalla pidettävä esitys, joka mahdollisesti myös arvioitaisiin. Näin tieto voisi välittyä paremmin koko työpaikalle. Hyödylliseksi on koettu myös koulutukset, joissa tehdään kirjallinen työ tai työ, joka palvelee käytännön työtä, esimerkiksi osaston turvallisuussuunnitelman laatiminen.

”Koulutuksessahan vois olla sellanen että työpaikalla pitää pitää joku esitys siitä. Että jos se koulutus ehtii jo loppua ja sit tääl työpaikalla pyritään järjestää se esitys siitä niin se ehkä jää, mut jos se kuuluu siihen koulutukseen

ja siit saa ehkä jonku arvionkin ehkä, niin sit siit meille ehkä paremmin se tieto.”

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen opit voisivat integroitua paremmin työelämään osastonhoitajien mukaan. Kaikki röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta saatava tieto ei tule työelämään siinä määrin, missä se voisi tulla. Myös esimiehet voisivat panostaa enemmän röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen oppien käytäntöön viemisen edistämiseen. Kurssin oppeja voisi kerrata kurssin jälkeenkin työpaikalla.

Osastonhoitajien näkemys oli, että täydennyskoulutuksien, jotka eivät johda suoraan tutkintoon, pitäisi olla hyvin käytännönläheisiä. Kehittämissideana tulevaisuudelle oli myös uusi toimintamalli verkkokurssien järjestämiselle, sillä tällä hetkellä henkilökunta ei vaikuta verkko- opiskelusta kiinnostuneelta.

”...Täydennyskoulutuksista, mitkä ei johda tutkintoon niin niiden pitäis olla hyvin sellasia käytännönläheisiä, et jos se menee niinku kauheen korkeentoseks teoriaksi, nii sillen sellaset kyllä täydennyskoulutukset kuihtuu aika nopeesti.”

”...Mutta vaikka verkkokurssit on nykyään hirvittävän suosittuja...Henkilökunta ei oo oikeen kiinnostunu niistä et niistä et niihin tarvis jonku uudenslaisen toimintamallin kuitenki.”

Koulutuksia voisi parantaa järjestämällä yhteiskoulutusta eri ammattiryhmille, esimerkiksi röntgenhoitajille ja sairaanhoitajille, jotka muodostavat moniammatillisen tiimin työelämässäkin kuten hybridileikkaussalissa. Osastonhoitajien mielestä tämän kaltainen hanke on tällä hetkellä meneilläänkin.

”...Sellanen moniammatillinen tiimi, joka tekeekin sitä työtä yhdessä, niin olis yhdessä siellä koulutuksessa...”

HUS: n ja Metropolia Ammattikorkeakoulun yhteistyötä voisi edistää pienten työryhmien avulla. Työryhmissä röntgenhoitajat kertoisivat käytännön tarpeistaan sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun edustajat kertoisivat, miten he pystyisivät koulutusta järjestämään. Röntgenhoitajien täydennyskoulutukselle annettujen palautteiden käsittelyä pitäisi myös kehittää. Osastonhoitajien mukaan palautteelle ei välillä tehdä käytännössä mitään.

”...Aika erillään sit kuitenki ollaan. Varmaan molempien resurssit on siihen syynä. Mutta ehkä semmosis pienemmis työryhmis mis ois ihan niinku rönt-

genhoitajii, jotka sit kertois siitä käytännöstä, mitä he tarvitsevat . Sit Metropolia vois kertoa et, miten he pystyvät järjestää, että kaikki ei oo mahdollista.”

Metropolia Ammattikorkeakoulu voisi keskittyä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksien suunnittelussa mieluummin laatuun kuin määrään. Osastonhoitajat arvioivat, että asiantuntevia luennoitsijoita voi olla vaikea saada suureen määrään koulutuksia. Metropolia Ammattikorkeakoulun koulutuksiin tarvitaan luultavimmin luennoitsijoita työelämästä erityisesti syventäviin opintoihin. HUS ja Metropolia voisivat yhteistyössä miettiä, miten järjestää käytännön asiat, esimerkiksi miten luennoitsijan palkkaus työelämästä vaikuttaisi koulutuksen hintoihin. Lisäksi merkittävä Metropolia Ammattikorkeakoulun röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen kehittämialue on markkinointi. Metropolia Ammattikorkeakoulun olisi hyvä tiedottaa röntgenhoitajien täydennyskoulutuksista puoli vuotta etukäteen. Syksyn koulutukset olisi hyvä olla tiedossa loppukeväästä ja kevään koulutukset syksyllä tiedossa.

”...Luennoitsijoita tarvitaan myöskin täältä niin kun käytännön kentältä, erityisesti niihin syventäviin opintoihin.”

Ihanteellinen röntgenhoitajien täydennyskoulutus olisi sellaista, että käytäntö ja koulutuksen opit linkittyvät yhteen molempien osapuolten panostuksen ansiosta. Koulutus muuttaisi työelämän käytänteitä, mistä voisi tulla konkreettista hyötyä työyhteisölle.

”Varmaan silleen et se käytäntö ja se koulutuksen opit linkitys tosi ihanteellisesti yh teen, eli molemmat panostais siihen, ja sit siit tulis jotain konkreettista hyötyä työyhteisölle, ja just et muuttais jotain käytäntöä.”

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen markkinointi

Koulutuksien markkinointiin pitäisi kiinnittää huomiota. Osastonhoitajien mukaan Metropolia Ammattikorkeakoulu ilmoittaa röntgenhoitajien täydennyskoulutuksistaan verkkosivuillaan.

Metropolia Ammattikorkeakoulun röntgenhoitajien täydennyskoulutuksista olisi tärkeää tiedottaa sekä ajankohta että ohjelmasisältö hyvissä ajoin. Pelkkä otsikko ei riitä. Haastateltavien mukaan koulutuksen ohjelmarunko ilmoitetaan yleensä jossain vaiheessa, mutta kunnolliset ohjelmatiedot voivat jäädä puuttumaan. Aluksi kerrotaan usein ainoastaan koulutuksen nimi ja ajankohta. Joskus koulutuksista ilmoitetaan liian myöhään. Esimerkiksi syksyllä alkavan koulutuksen tiedot julkaistaan vasta heinäkuussa, jolloin suuri

osa henkilökunnasta on lomalla. Tämä vaikeuttaa henkilökunnan saamista järjestettävillä kursseilla. On tiedettävä, mitä koulutus sisältää, jotta voidaan miettiä, kenelle koulutus soveltuu.

”Se ois muuten tärkeä just Metropolian täydennyskoulutuksessakin et niist tulis hyvis sä ajoin et koska ne on ja se myöskin se ohjelma, et sehän ei riitä jos siin on vaan se otsikko, koska meidän täytyy tietää mitä se sisältää et voidaan sit kattoo et kenelle se soveltuu ja ketä voidaan lähettää.”

7 Tulosten tarkastelua

Tämän opinnäytetyön kaltaista aiempaa selvitystä röntgenhoitajien täydennyskoulutukseen yleisesti liittyen ei löytynyt suomenkielisissä tiedonhauissa. Tässä opinnäytetyössä hyödynnetyistä aiheeseen liittyvistä teoksista suurin osa käsittelee yleisesti terveydenhuoltoalan täydennyskoulutusta ja muita tutkimustehtäviin liittyviä aiheita. Täydennyskoulutusvelvoite on erilainen säteilyn käytön ammattilaisilla kuin muilla terveydenhuollon ammattilaisilla (Säteilyturvakeskus 2003: 3). Näillä seikoilla on osittain vaikutusta tulosten verrattavuuden kannalta. Tässä luvussa tuloksia verrataan saatavilla olleisiin aiheeseen liittyviin julkaisuihin.

7.1 Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestämisen perusteita

Tämän opinnäytetyön tuloksissa todettiin tarve syväosaamiselle sekä laaja- alaiselle osaamiselle. Lehtisen ym. (2012: 20,21,24) julkaisussa asiantuntevalle täydennyskoulutukselle todetaan olevan myös runsaasti tarvetta. Raportissa painotetaan huippuasiantuntijuuden ylläpitämisen tarvetta yleisen tason ylläpitämisen rinnalla. Molempien töiden tuloksissa täydennyskoulutuksen tarjoajiksi mainitaan ammattijärjestöt, yritykset, järjestöt sekä ammattikorkeakoulut. Näiden lisäksi Lehtisen ym. julkaisussa mainitaan yliopistojen ja yksityisten konsulttien järjestämät täydennyskoulutukset. Haastateltujen näkemykset täydennyskoulutuksen tehtävästä myötäilevät Lehtisen ym. julkaisun jatkokoulutukselle asettamia tavoitteita, kuten korkeakoulutetun työvoiman osaamisen tason ylläpitämistä, kehittämistä ja uusiin osaamistarpeisiin vastaamista.

Osastonhoitajat tiedostivat radiografian alan muuttuvan jatkuvasti. Heidän mukaansa tarvitaan henkilökuntaa, joka osaa todella syvällisesti jonkun alueen. Myös Säteilyturvakeskus on Kettusen (2013:28) artikkelin mukaan huolestunut ”pintaosaamisen” lisäänty-

misestä ja vastuukysymysten hämärtymisestä. Kettusen artikkelissa todetaan, että ”teknologian kehitys nopeutuu” ja jatkuva täydennyskoulutus on kehityksessä mukana pysymiselle edellytys. Myös Korteen (1997:1-3) selvityksessä täydennyskoulutus nähdään hyödyllisenä. Ammattitaidon jatkuvan uusiutumisen ja kehittämisen tekee välttämättömäksi muun muassa teknologian muutokset ja innovaatiot Korteen mukaan.

7.2 Yhteistyö täydennyskoulutuksen järjestämisessä

Tätä opinnäytetyötä varten tehdyssä haastattelussa arveltiin Metropolia Ammattikorkeakoulun ja HUS:n olevan erillään yleisesti resurssien vuoksi. Aarnion (2005:37) selvityksessä koulutustahojen yhteistyön suurimmaksi esteeksi mainittiin yhteistyön ja tiedon puute. Yhteistyötä voitaisiin kehittää työryhmien avulla haastateltavien mukaan. Kuoppamäki (2008:141) on laatinut väitöskirjassaan tulostensa pohjalta suosituksen, että lähtökohtana laadukkaiden ja vaikuttavuuteen tähtäävien erikoistumisopintojen suunnittelussa ja toteutuksessa voidaan pitää tiivistä yhteistyötä alan työnantajien, ammattihenkilöiden sekä ammattikorkeakoulun välillä.

Haverisen ym. (2012: 25) FUTUREX-hankkeeseen pohjautuvassa oppaassa on todettu, että työelämälähtöisten täydennyskoulutusten haasteet liittyvät keskeisesti korkeakoulun ja työnantajaorganisaation väliseen yhteistyöhön työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja ohjauksen toteuttamisessa. Tulevaisuuden koulutusten suunnittelussa haasteena on Haverisen ym. mukaan myös, kuinka koulutuksiin rakennetaan työelämän kanssa sellainen tietoperusta, joka on sovellettavissa erilaisten opiskelijoiden ja heidän työnantajensa tarpeisiin. Esimerkiksi Oulun ammattikorkeakoulu tekee aktiivista yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuvantamisen toimialueen kanssa. Näin toimiessa mahdollistetaan lisäkoulutuksen saaminen käytännön koulutustarpeisiin. (Rannisto 2013: 8-11.)

7.3 Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen sisältö ja opetusmenetelmät

Osastonhoitajien näkemys oli, että täydennyskoulutuksien, jotka eivät johda suoraan tutkintoon, pitäisi olla hyvin käytännönläheisiä. Kurssille osallistumista voi rajoittaa esimerkiksi suuri omaehtoisen opiskelun määrä. Haverisen ym. (2012:25) oppaan mukaan täydennyskoulutuksen haasteet liittyvät koulutuksen toteutustapoihin ja -menetelmiin, jotka saattavat työssä käyvistä vaikuttaa liian teoreettisilta tai vierailta.

Tämän opinnäytetyön haastateltavat toivoivat selkeästi monimuotoista opetusta, jossa käytettäisiin hyväksi eri opetusmenetelmiä. Salmelan (2012) YAMK- opinnäytetyössä koskien bioanalyttikoiden täydennyskoulutustarvetta parhaana järjestämipaikkana pidettiin koulua ja sen jälkeen työpaikkaa. Kolmantena oli "muu"- vaihtoehto, joka useimmiten oli monimuotoinen opetus, jossa käytettäisiin hyväksi eri opetusmenetelmiä.

7.4 Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen organisointi ja resurssit

Tämän opinnäytetyön tuloksista välittyi vaikutelma, että täydennyskoulutuksen organisointi röntgenosastoilla olisi systemaattista. Aarnion (2005: 22,36,50) kansallisessa selvityksessä näin ei ollut. Selvityksessä käy ilmi täydennyskoulutuksen tärkeys terveydenhuollon alalla samoin kuin tämän opinnäytetyön tuloksissa. Tulosten erilaisuus voi selittyä erilaisilla täydennyskoulutuskäytänteillä.

Tämän opinnäytetyön haastateltavien mukaan röntgenhoitajien täydennyskoulutukseen osallistumista ei pääsääntöisesti estä määrärahojen puute tai sijaistyövoiman saamisen vaikeus. Aarnion (2005:22,36,50) selvityksessä nämä olivat keskeisinä esteinä täydennyskoulutukseen osallistumiselle. Tämän opinnäytetyön haastateltujen mukaan pienissä röntgenyksiköissä koulutusmäärärahat voivat jäädä pieniksi, mutta HUS-Kuvantamisen Radiologian puolen koulutusmäärärahojen mainittiin olevan "erinomaisen hyvät". Sijais-ten saamisesta sivuttiin haastattelussa. Kaikki eivät voi lähteä yhtä aikaa koulutukseen, sillä sairaalaan on jätävä työntekijöitä.

Henkilökunnalta edellytetään omaa aktiivisuutta koulutustarjonnan seuraamisessa haastateltavien mukaan. Osastonhoitajalle ilmoitetaan kiinnostuksesta johonkin koulutukseen. Hildenin (2002:67) kuvaamassa oppivassa organisaatiossa on tärkeää, että organisaation jokainen jäsen ottaa itse vastuun kehittymisestään.

7.5 Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen oppien integroituminen ja kehittäminen

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen opit voisivat integroitua paremmin työelämään osastonhoitajien mukaan. Kaikki täydennyskoulutuksesta saatava tieto ei tule työelämään siinä määrin, missä se voisi tulla. Hildenin teoksessa (2002: 82) todetaan, että koulutuksen vaikutus yhteisöjen ja yrityksen toimintaan on hyvin kiistanalainen. Hänen esittämiensä tutkimusten mukaan toiminnassa näkyvät muutokset voivat jäädä hyvinkin

vähäisiksi. Hildenin mukaan laajempien muutosten aikaansaaminen edellyttää muitakin toimenpiteitä.

Paremmankoulutuksen oppien integroitumisen saavuttamiseksi tämän opinnäytetyön haastateltavat toivoivat kehitettäväksi toimivampaa toimintamallia. Myös Haverisen ym. (2012: 11- 13) oppaassa havaittiin, että korkeakoulutetuille suunnattavassa täydennyskoulutuksessa uuden tiedon ja tutkimuksen hyödyntäminen sekä soveltaminen työhön ja sen kehittämiseen on olennaista. Hankittujen tietojen ja taitojen työssä soveltaminen on työelämälähtöisen röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen keskeinen tavoite, jossa yhdistyvät teoria, työssäoppiminen sekä työssä vaadittavien taitojen hankkiminen. Kaikki koulutuksen aikana opittu voitaisiin kiteyttää esimerkiksi projektissa, kehittämishankkeessa tai kehittämistehtävissä. Kehittämishanke tai -tehtävät sovittaisiin yhteisesti koulutuksen järjestäjän ja työnantajan kanssa. (Haverinen ym. 2012: 11- 13.)

8 Pohdinta

8.1 Keskeisimmät tulokset

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarjota Metropolia Ammattikorkeakoulun radiografian ja sädehoidon täydennyskoulutuksen suunnittelijoiden käyttöön selvitys tulevaisuuden röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelun avuksi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää röntgenhoitajien täydennyskoulutustarvetta osastonhoitajien käsitysten pohjalta. Alkuperäinen tutkimustehtävä oli selvittää osastonhoitajien näkemyksiä röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta. Tulosten analysoinnin yhteydessä tutkimustehtäväksi lisättiin: Miksi röntgenhoitajien täydennyskoulutusta järjestetään, ja millainen on röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen nykytilanne osastonhoitajien näkökulmasta. Tuloksia tarkastelemalla aiheesta on mahdollista saada osittain yleistettävää informaatiota. Tästä informaatiosta on hyötyä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelussa Metropolia Ammattikorkeakoululle.

Opinnäytetyössä saatiin vastauksia tutkimustehtäviin. Toteutetusta haastattelusta nousi esille keskeisinä teemoina röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen eri järjestäjätahot ja heidän koulutustensa sisällöt, röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen organisoiminen ja resurssit sekä tulevaisuuden kehitysideat ja toiveet. Haastattelun myötä esille nousi tee-

moja, joiden merkitystä ei osattu arvioida etukäteen. Esimerkiksi markkinoinnin merkityksen suuruutta ei arvattu alkuperäisen tietoperustan pohjalta. Metropolia Ammattikorkeakoulun röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta olisi tärkeää tiedottaa sekä ajankohta että ohjelmasisältö hyvissä ajoin.

Keskeisimpiä tuloksia tulevaisuuden röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelun kannalta ovat ne, joista käy ilmi, millaista sisältöä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksiin halutaan ja miten röntgenhoitajien täydennyskoulutuksia halutaan järjestettävän. Laadukkaan syventävän koulutuksen järjestäminen nähtiin todella tärkeänä. Tuloksissa painottui toive eri menetelmiä ja sisältöjä yhdistävästä röntgenhoitajien täydennyskoulutuksesta. Lisäksi tuloksista nousi esille tarve sekä syventävälle että laaja- alaiselle röntgenhoitajien täydennyskoulutukselle. Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen tavoite on aikaansaada kestävää hyötyä käytäntöön. Haastattelussa yhdeksi täydennyskoulutuksen eduksi mainittiin myös eri ammattiryhmien työntekijöiden yhteistyön kehittyminen yhteisen koulutuksen myötä.

Röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestäjiksi mainittiin HUS, Metropolia Ammattikorkeakoulu sekä yritykset ja järjestöt, kuten Röntgenhoitajaliitto ry ja laitevalmistajat. Lisäksi tuli esille röntgenhoitajien mahdollisuudet osallistua kansainvälisiin koulutuksiin, joiden merkittävää osuutta röntgenhoitajien täydennyskouluttajina ei ennalta aavistettu. Säteilyturvakeskusta ei haastattelussa suoraan mainittu röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen järjestäjänä, toisin kuin olisi voinut olettaa. Osastonhoitajat kertoivat yksityiskohtaisesti röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelusta ja organisoinnista sekä siitä, miten ne pitäisi ottaa huomioon röntgenhoitajien täydennyskoulutusten suunnittelussa ja markkinoinnissa.

8.2 Luotettavuus

Teemahaastattelumenetelmän etuna on syväluotaavan ja monipuolisen tiedon saaminen vastaajan omin sanoin ja reaktioin. Haastateltavien annettiin puhua keskeyttämättä niin laajasti kuin halusivat. Haastattelu kesti yhteensä 30 minuuttia, joka oli asetettu tavoitteelliseksi vähimmäiskestoksi teemahaastattelulle. Vastausmateriaali olisi voinut olla laajempikin, mikä olisi lisännyt vastausmateriaalin määrää ja hyödynnettävyyttä. Ennen haastattelua aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja tutkimuksiin tutustuttiin. Tämä auttoi ymmärtämään tutkimustehtäviä sekä aiheen laajuutta.

Haastattelun tiedonantajat, kaksi osastonhoitajaa, valittiin huolellisen harkinnan perusteella. Heitä suositteli tiedonantajiksi heidän asiantuntijuutensa ja kokemuksensa perusteella tämän opinnäytetyön ohjaajat. Luotettavuutta parantaa osastonhoitajille jälkikäteen annettu mahdollisuus korjata tai täydentää haastattelumateriaalista syntyneitä tuloksia.

Keskustelua pidettiin yllä etukäteen valituilla tukikysymyksillä. Vastaukset olisivat saattaneet olla toisenlaisia tai laajempia, jos haastateltaville olisi etukäteen ilmoitettu keskustelun tukikysymyksiä. Näin ei tehty, sillä tiedonantajien kykyyn vastata asiantuntevasti luotettiin. Haastattelun tukikysymyksiä olisi voinut olla jälkikäteen mietittynä enemmänkin, sillä haastattelusta ei saatu niin laajoja vastauksia kuin olisi voinut etukäteen ajatella. Kun haastattelu päättyi ja nauhuri suljettiin, tunnelma rentoutui osapuolten välillä, ja osastonhoitajat täydensivät mahdollisesti tiedostamattaan haastatteluvastauksiaan. Nauhurin käytössä toimittiin kuitenkin eettisesti ilmoittaen haastattelun aloituksesta ja lopetuksesta.

Lähtökohtainen oletus on, että haastateltavat osastonhoitajat puhuvat totta haastattelussa. Opinnäytetyön arvioitavuuden tueksi tulosten esittelyn lomaan on liitetty joitakin suoria sitaatteja alkuperäisaineistosta. Vastaajien määrä ei vaikuta laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen, mutta tuloksien ja johtopäätöksien laatimisessa on oltava huolellinen. Yksittäisestä tapauksesta ei aina voida tehdä yleistystä.

Haastateltaessa pyrittiin luontevan ja avoimen keskustelutilanteen luomiseen. Tämä tavoite olisi voitu saavuttaa paremminkin. Haastattelussa häiritsevä tekijä saattoi olla keskustelun tallentava äänitin keskellä pöytää. Lisäksi luontevaa haastattelua saattoi häiritä ennestään toisilleen tuntemattomat haastattelun osapuolet.

Saatujen tulosten perusteella voidaan tietää varmuudella röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta ja –toiveista vain hyvin rajatulla alueella yhdessä toimipisteessä. Sovellettavuuden kannalta määrällinen tutkimus olisi voinut tarjota paremmin suureen joukkoon pätevää informaatiota. Myös teemakirjoittaminen olisi voinut tarjota laajemman joukon näkökulmia aiheesta, mutta opinnäytetyön aineiston keräämiseen olisi tarvittu enemmän aikaa. Vastausten saaminen olisi voinut kuitenkin olla epävarmempaa, sillä sähköinen vastauspyyntö voi olla helpompi sivuuttaa kiireessä.

8.3 Tulosten merkitys ja kehittämisehdotukset

Tämän opinnäytetyön ohjaajat olivat kiinnostuneita opinnäytetyön tuloksista. Opinnäytetyön lopputulos on hyödyllinen selvitys työelämän röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeista. Opinnäytetyötä on mahdollista hyödyntää röntgenhoitajien täydennyskoulutuksen suunnittelussa. Parhaassa tilanteessa opinnäytetyöstä on hyötyä sekä työelämän röntgenhoitajien täydennyskoulutusta tarvitseville ammattilaisille että röntgenhoitajien täydennyskoulutusta järjestäville tahoille.

Tuloksia hyödyntämällä yhteistyötä Metropolia Ammattikorkeakoulun ja työelämän välillä voidaan kehittää toimivammaksi. Osastonhoitajat ehdottivat muun muassa pienten täydennyskoulutustyöryhmien muodostamista yhteistyön kehittämiseksi. Metropolia Ammattikorkeakoulun röntgenhoitajien täydennyskoulutustarjonta ja työelämän röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeet voidaan saada kohtaamaan saumattomammin. On mahdollista järjestää paremmin tarpeita vastaavaa ja täsmällisempää koulutusta ja välttää esimerkiksi tilanteita, joissa järjestetyille kursseille ei saadakaan tarpeeksi osallistujia. Tuloksissa painottui esimerkiksi oikea-aikaisen ja sisällöltään kattavan markkinoinnin merkitys käytännön kannalta.

Kehittämissideana tulevaisuudelle voisi olla osastonhoitajien ehdottama uuden toimintamallin kehittäminen opetukseen ja verkkokurssien järjestämiseen niin, että opit siirtyisivät työelämään paremmin. Jatkotutkimuksen aiheeksi sopisi myös tässä opinnäytetyön tuloksissa ilmenneiden kehitysehdotuksien ja röntgenhoitajien täydennyskoulutustoiveiden selvittäminen laajemmalla joukolla. Metropolia Ammattikorkeakoulun voisi olla helpompi taata röntgenhoitajien täydennyskoulutuskurssien kannattavuus, jos olisi tarkemmin tiedossa, minkälaisien kurssien sisältöihin olisi laajempaa kiinnostusta ja tarvetta röntgenhoitajien keskuudessa.

8.4 Oma oppimisprosessi

Opinnäytetyön aiheen jäsentämisen ja teoriaperustan kartoitus aloitettiin syksyllä 2013. Ensimmäinen versio työsuunnitelmasta saatiin valmiiksi keväällä 2014. Elokuussa 2014 opinnäytetyö kuitenkin muuntui määrällisestä laadulliseksi opinnäytetyöksi, minkä myötä suunnitelma saavutti lähes lopullisen muotonsa. HUS:n tutkimuslupa saatiin syyskuussa, ja opinnäytetyö toteutus saatiin käynnistymään. Haastattelu osastonhoitajien kanssa järjestyi lokakuun puolivälin jälkeen. Opinnäytetyön tekijöillä ei ollut aikaisempaa

kokemusta opinnäytetyön tai laadullisen menetelmän käyttämisestä. Laadullisen tutkimuksen peruspiirteistä pyrittiin kuitenkin saamaan riittävä käsitys, jotta opinnäytetyö pystyttiin toteuttamaan luotettavasti. Ohjaajien ja muiden opettajien ohjausaikaa hyödynnettiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Opinnäytetyösuunnitelmaa olisi mahdollisesti voitu työstää kesäkuukausien aikana, jotta aikaa olisi voitu syksyllä säästää toteutusvaihetta varten. Opinnäytetyön työpajoissa olisi voitu käydä monipuolisemmin. Esimerkiksi tiedonhaun työpajasta olisi voinut olla hyötyä opinnäytetyön alkuvaiheessa. Röntgenhoitajien täydennyskoulutukseen liittyvää tuoretta tutkimuksiin perustuvaa aineistoa oli hankala löytää. Vanhemmista ja yleisesti terveydenhuollon täydennyskoulutusta ja ammatillisuutta käsittelevistä teoksista on kuitenkin hyötyä kokonaisuuden ja teoriapohjan hahmottamisessa.

Opinnäytetyössä onnistuttiin saamaan kattavat vastaukset tutkimustehtäviin. Tämän opinnäytetyön toteutus parityönä toimi saumattomasti. Tekijöiden kärsivällisyys kehittyi laajaa työtä tehdessä. Työskennellessä opittiin käyttämään laadullista menetelmää, kirjoittamaan tieteellistä tekstiä sekä vertailemaan eri lähteiden tuloksia toisiinsa. Kiinnostus ja ymmärrys opinnäytetyön aihetta kohtaan kasvoivat. Ammattitaidon ylläpitämisen edellytyksien ymmärtämisestä voi olla hyötyä työelämään sijoittuessa.

9 Lähteet

1. Aarnio, Antti 2005. Täydennyskoulutus terveydenhuollossa. Tehy julkaisusarja B: Selvityksiä 1/2005. Multiprint Oy. Saatavilla myös sähköisesti. <<http://www.tehy.fi/@Bin/45365/Täydennyskoulutus2005.pdf>>
2. Centret för livslångt lärande 2014. Åbo Akademin ja ammattikorkeakoulu Novian elinikäisen oppimisen keskus. Verkkodokumentti. <<https://www.cll.fi/suomeksi/>> Nähty 28.10.2014.
3. Hallinen, Elina – Pirinen, Markku 2013. Viranomaispohdintoja nykyaikaisesta säteilyturvallisuudesta. Radiografia. Suomen röntgenhoitajaliitto ry:n julkaisu 4/2013. Helsinki: Miktör Oy .12- 13.
4. Haverinen, Katriina – Marjakangas, Juha – Pekkilä, Sirke – Salmela, Marja – Saranpää, Mika – Trapp, Heli – Tuomola, Tarita – Uronen, Ilkka 2012. Opas korkeakoulujen työelämälähtöisen täydennyskoulutuksen järjestäjille. FUTUREX- Future Experts- hanke. Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahean julkaisu B:15. 5,11-13,25.
5. Hildén, Raija 2002. Ammatillinen osaaminen hoitotyössä. Tampere: Tammerpaino Oy.26-30,67,82.
6. Hildén, Raija 2002. Ammatillinen osaaminen hoitotyössä. Hoitotyön muuttumiseen vaikuttavia tekijöitä. Kuva. Tampere: Tammerpaino Oy. 27.
7. Kananen, Jorma 2008. Kvali- Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Jyväskylän yliopistopaino. 20, 90-92.
8. Kettunen, Eero 2013. Yhdessä korkeatasoista säteilyturvallisuuutta. Radiografia. Suomen röntgenhoitajaliitto ry:n julkaisu 1/2013. Helsinki: Miktör Oy. 28.
9. Korte, Ritva 1997. Hoitohenkilöstön täydennyskoulutus. Tehy Ry. Sarja B: Selvityksiä 7/1997. Helsinki: Tehy ry. 1-3, 6-7,12-13.
10. Kuoppamäki, Ritva 2008. Ammattikorkeakoulun erikoistumisopinnot asiantuntijuuden kehittäjänä. Tieto- ja viestintätekniikan erikoistumisopinnojen vaikuttavuus terveysalalla. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.141.
11. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 § 18. Annettu Helsingissä 28.6.1994.
12. Lampi, Hannu 2014. Yliopettaja. Opinnäytetyöpaja: aineiston analyysi. Helsinki. Suullinen tiedonanto 12.11.2014.
13. Lehtinen, Erno – Palonen, Tuire – Tynjälä, Päivi – Klemelä, Kirsi – Merenluoto, Satu – Pohjola, Kirsi – Veermans, Koen 2012. Korkeakoulutettujen jatkokoulutuksen haasteet ja ehdotus järjestelmän kehittämiseksi- KYTKÖS- hanke. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2012:22. Luettavissa sähköisesti.

- <<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/okm22.pdf?lang=fi>> 21,21, 24.
14. Metropolia Ammattikorkeakoulu 2014. Sosiaali- ja terveysalan täydennyskoulutus. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/koulutukset/taydennyskoulutus/sosiaali-ja-terveysala/>> Luettu 28.10.2014.
  15. Oulun ammattikorkeakoulu OAMK 2014. Täydennyskoulutus. Verkkodokumentti. <http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/taydennyskoulutus/> Luettu 28.10.2014.
  16. Rannisto, Kirsi 2013. Työntekijän hyvinvoinnista kannattaa pitää huolta. Radiografia- lehti. Suomen röntgenhoitajaliitto ry:n julkaisu 1/2013. Helsinki: Miktor Oy. 8-11.
  17. Sairaanhoidaja 2006. Johtamisen haasteet osastonhoitajan työssä. Sairaanhoidajaliitto. Helsinki: 6-7/2006 . 7.
  18. Savonia ammattikorkeakoulu 2014. Täydennyskoulutus. Verkkodokumentti. <<http://portal.savonia.fi/amk/fi/palvelut-yrityksille/taydennyskoulutus>> Luettu 28.10.2014.
  19. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus säteilyn lääketieteellisestä käytöstä 423/2000 § 27. Annettu Helsingissä 10.5.2000.
  20. Suomen röntgenhoitajaliitto ry 2008. Röntgenhoitajien täydennyskoulutussuositukset 2008. <http://www.suomenrontgenhoitajaliitto.fi/doc/Taydennyskoulutussuositus_2008.pdf>. Verkkodokumentti. Luettu 13.11.2013. 4,5.
  21. Suomen Röntgenhoitajaliitto ry 2014 . Täydennyskoulutus. Verkkodokumentti. <<http://www.suomenrontgenhoitajaliitto.fi/index.php?k=7211.>>. Luettu 13.11.2013. 4-5.
  22. Säteilyturvakeskus 2003. Säteilysuojelukoulutus terveydenhuollossa. Ohje ST 1.7. Verkkodokumentti. <http://www.stuk.fi/julkaisut_maaraykset/viranomaisohjeet/fi_FI/ST-1-7/_files/88832610917690730/default/Ohje_ST_1_7_1702003.pdf> Luettu 27.5.2014. 3,8,12.
  23. Tampereen ammattikorkeakoulu TAMK 2014. Täydennyskoulutus. <[http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/\\$all/3C4AA21D103D8C96C22576A1007F9099](http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/$all/3C4AA21D103D8C96C22576A1007F9099)> Luettu 28.10.2014.
  24. Tehy ry 2014. Osallistu koulutuksiin. Verkkodokumentti. <<http://www.tehy.fi/jasennelle/osallistu-koulutuksiin/>> Luettu 28.10.2014.
  25. Turun ammattikorkeakoulu 2014. Täydennyskoulutus. Verkkodokumentti. <<http://www.turkuamk.fi/fi/koulutukset-ja-avoin-amk/taydennys-ja-yrityskoulutus/taydennyskoulutus/>> Luettu 28.10.2014.
  26. Virsta – Virtual statistics 2014. Teemahaastattelu. Tilastokeskus. Verkkodokumentti. <<https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>> Luettu 28.10.2014.

Kysymykset teemahaastattelun tueksi

Millaista täydennyskoulutusta röntgenhoitajat tarvitsevat?

- Mitä täydennyskoulutusta tällä hetkellä on?
    - Kenen järjestämää?
    - Miten järjestetty?
    - Mitä puuttuu? Onko koulutus sisällöltään ja määrältään osastonne tarpeita vastaavaa?
  - Kuka suunnittelee ja organisoii HUS: n sisäiset koulutukset?
    - mitkä ovat strategisia kehittämisalueet?
    - Kuinka pitkälle aikavälille koulutukset on suunniteltu?
    - Millaiset resurssit HUS:lla on/ ei ole sisäisen koulutuksen järjestämisessä?
  - Miten HUS koulutusmäärärahat jakautuvat?
  - Miten täydennyskoulutus mahdollisuuksista tiedotetaan röntgenhoitajille?
    - Sisältyykö täydennyskoulutukseen osallistumisen
      - suunnittelu kehityskeskusteluihin?
  - Mitkä tekijät vaikuttavat täydennyskoulutukseen osallistumiseen osastollasi?
  - Millaista koulutusta Metropolian voisi tarjota työelämän röntgenhoitajille?
  - Oletteko huomanneet täydennyskoulutuksen myötä kehitystä röntgenhoitajien työkäytännöissä ja työn sisällössä? (=integroituuko opit työhön?)
    - Pitäisikö täydennyskoulutuksen myötä tapahtuvaa oppimista testata systemaattisemmin koulutuksen loputtua
  - Miten täydennyskoulutuksella saataisiin pysyvämpiä muutoksia työelämään? (miten oppien integroitumista voi edistää?)
    - Millaista voisi olla ihanteellinen tulevaisuuden täydennyskoulutus
    - Mikä olisi paras toteutusympäristö täydennyskoulutukselle
    - Mikä olisi paras kesto täydennyskoulutukselle
  - Millaista koulutusta Metropolian voisi tarjota työelämän röntgenhoitajille?
- Avainsanoja: määrä/laatu, Syväosaaminen, kertaava koulutus, verkkokoulutus,

Kirje osastonhoitajille

Hyvä osastonhoitaja,

Olemme kaksi neljännen lukuvuoden röntgenhoitajaopiskelijaa. Teemme opinnäytetyötä röntgenhoitajien täydennyskoulutustarpeesta, tilaustyönä koulullemme Metropolia AMK:lle. Opinnäytetyöohjaajamme Marjo Mannila suositteli Sinua tiedonantajaksi. Meillä on HUS: n tutkimuslupa työllemme.

Sopisiko, että tulisimme haastattelemaan Sinua täydennyskoulutusaiheesta, vieläpä lähiaikoina? Pyrimme valmistumaan joulukuussa 2014. Työmme tavoite on selvittää, millaista täydennyskoulutusta röntgenhoitajat tarvitsevat. Tämän haastattelun kautta olisi mahdollisuus vaikuttaa Metropolian täydennyskoulutustarjontaan.

Ymmärrämme, jos olet kiireinen, joten jos tämä ei onnistuisi taholtasi, niin olisitko pystynyt mainitsemaan jonkun toisen aiheesta tietävän henkilön, jolle voisi haastattelu sopia?

Anna Juola ja Elsa Laine

Metropolia ammattikorkeakoulu

elsa.laine@metropolia.fi

anna.juola@metropolia.fi